

Advocaat Seebregts op studiemiddag:

'TERRORISTENAFDELINGEN? WEG ERMEE!'

Paul Grijpma

Den Haag – In ons land wordt in toenemende mate verontrusting uitgesproken over radicalisering van islamitische jongeren in het algemeen en van uit Syrië teruggekeerde jihad-strijders in het bijzonder. 'In dit verband,' zegt de Vereniging voor Penitentiair recht en Penologie (PEP), 'is niet alleen de vraag relevant of het radicaliseringsproces in een vroeg stadium kan worden herkend, zodat escalatie kan worden voorkomen. Het is net zo belangrijk te onderzoeken hoe moet worden gereageerd op voortschrijdend radicalisme.

Om antwoord te krijgen op allerlei vragen hield de PEP onlangs een studiemiddag. En dat leverde een drukte op van jewelste op het hoofdbureau van de politie in Den Haag. Tal van deskundigen scharden zich om een reuze vergadertafel voor de discussie over 'Radicalisering in detentie'. Centrale vraag: Tot welke hoogte is detentie een adequaat middel tegen radicalisering? De PEP: 'Een neveneffect zou immers kunnen zijn dat het ondergaan van detentie (binnen bijzondere afdelingen als de Terroristen Afdeling) het individuele radicaliseringsproces verder stimuleert of sympathie doet groeien bij medegedetineerden of sympathisanten buiten de penitentiaire inrichting.

Terroristenafdelingen afschaffen

De discussie stond onder leiding van emeritus hoogleraar Strafrecht aan het Willem Pompe Instituut, prof. Mr. Constantijn Kelk. Sprekers waren André Seebregts &

Imam Mohamed Ajouaou: 'Het valt of staat met verdieping in elkaar.'

Saey strafrechtadvocaten in Rotterdam en Mohamed Ajouaou, coördinator Centrum voor Islamitische Theologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en hoofd islamitische geestelijke verzorging (50 imams) bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Om maar meteen met de deur in huis te vallen: 'De terroristenafdelingen (TA's) in Vught en de Schie in Rotterdam moeten, in ieders belang, zo snel mogelijk worden afgeschaft,' zo opende André Seebregts de middag. 'Je komt 'automatisch' op zo'n afdeling terecht wanneer je wordt verdacht van een zogenaamd terroristisch misdrijf. Dat is op zich al bijzonder omdat voor ieder ander penitentiair regime geldt dat er eerst wordt gekeken naar het individuele beheers risico en dan pas wordt gekeken op wat voor een regime zo iemand terecht moet komen.'

Voldoende handvaten

Imam Mohamed Ajouaou vertelde de aanwezigen dat de islamitische geestelijke verzorging in de justitiële inrichtingen een 'dijk tegen radicalisering' vormt. 'Ik denk dat de manier waarop wij georganiseerd zijn daar een belangrijke rol in speelt. We zijn ons ongelofelijk bewust van de scheiding tussen kerk en staat. Een radicale imam in dienst, dat kan niet, dat gebeurt niet. Daar zien wij op toe. De imams die bij DJI werken zijn professionals die imam willen zijn voor iedereen. En merken zij dat een justitiële er radicale opvattingen op nahoudt, dan hebben zij ruim voldoende handvaten om daarover in gesprek te gaan, om alternatieven te bieden.' 'Het neemt niet weg dat de vragen over radicalisering vanuit het veld toenemen. Dat is ook begrijpelijk: sla de krant open en je leest over jihad,

de zogenaamde Islamitische Staat en Syriëgangers.' Het valt of staat met verdieping in elkaar,' vindt Ajouaou. 'En dan nog zullen de vragen talrijk zijn. Zeker in de setting van de gevangenis. Ook moslims zelf zijn daarin zoekende. Hoe redelijk is het om te claimen dat je halal vlees wilt? Kun je eisen dat je op vrijdag mag douchen? De mensen die werken in de omgeving van DJI moeten weten dat het onverstandig kan zijn om religieuze gevoelens te onderdrukken, maar moslim gedetineerden moeten ook begrijpen dat niet alles wat zij willen mogelijk zal zijn. Het is immers niet de vrije wereld. Een prachtig symbool van hoe je elkaar daarin tegemoet kunt komen, vind ik

de stilleruitmes in de gevangenis die door christenen, moslims en alle andere gelovigen op een gelijkwaardige manier gebruikt wordt.'

Billen spreiden

Het harde verhaal komt toch echt van advocaat Seebregts die schetst hoe (vermeende) terroristen worden behandeld in de TA. 'Ik sta een jongen bij die er van verdacht wordt € 1000,- te hebben overgemaakt naar een goede vriend van hem in Turkije die daar om vroeg. Die vriend zou strijden in Syrië en aldus zou zijn cliënt zich schuldig hebben gemaakt aan het 'financieren van een terroristische organisatie'. Zijn cliënt kwam meteen in de TA, een zachtzinnige jongen van

in de twintig. De jongeman had een paar jaar geleden kanker gehad, maar overleefde het. Hij was wel verzwakt door de behandeling. Geen relevant strafblad en met geweld had hij nooit iets te maken. Seebregts schetst het leven in de praktijk van zijn cliënten in de TA in Vught. 'Je wordt de god ganse dag gefouilleerd. Bij elk contact met bewaarders, zo'n acht keer per dag, handen tegen de muur, benen gespreid.' Ingrijpend zijn de visitaties, zo vertelt Seebregts. 'De bewaarder sommeert de gedetineerde zich uit te kleden. Hij moet zijn geslachtsdeel optillen, zodat er onder gekeken kan worden. Dan moet hij met de rug naar de bewaarder toe gaan staan en zich bukken. Hij moet de billen spreiden, zodat in de anus gekeken kan worden. Wanneer een gedetineerde dat weigert, komt er een bijstandsteam van acht man in ME-tenu. Dan wordt er met geweld in de anus gekeken.' Seebregts: 'Iedereen begrijpt dat een gedetineerde dit niet snel vergeet en het hem niet positiever stemt ten opzichte van de Nederlandse autoriteiten. Tel daarbij op dat in de TA's op dit moment en al een hele tijd uitsluitend moslims zitten en je begrijpt waarom sommigen van deze jongens het gevoel hebben dat visitaties speciaal bedoeld zijn om hen te vernederen.'

Niet alleen fouilleren en visitatie maar ook camera's en microfoons in de cel.

Weg ermee!

Seebregts vraagt zich af: Zijn deze jongens gevaarlijk? 'Daar is nu juist geen bewijs voor. Omdat er in tegenstelling tot de rest van het Nederlandse gevangeniswezen, geen onderzoek plaatsvindt naar het individuele beheersrisico van deze jongens, weten we niet of ze gevaarlijk zijn. Dat onderzoek moet er komen en mocht blijken dat er eentje gevaarlijk is dan kan die altijd nog naar een extra bewaakte gevangenis (EBI). Met deze aanpak wordt in elk geval voorkomen dat personen die niet gevaarlijk zijn op een terroristische afdeling met de vaak nodeloze strenge en repressieve regime worden geplaatst. Ook is er nooit onderzoek gedaan naar beïnvloeding van andere gedetineerden. Het enige onderzoek dat er wel is gedaan (van Tinka Veldhuis) lijkt erop te duiden dat andere gedetineerden zich niet zo snel zullen laten beïnvloeden door het gedachtegoed van de jongens die nu op de terroristenafdeling zitten. Ook dat beïnvloedingsaspect kan dus geen argument zijn om de terroristische afdeling in zijn huidige vorm voort te zetten.' Kortom,' zegt André Seebregts, 'weg er mee.'

Wanneer wordt er gevisiteerd?

Sowieso elke keer dat een gedetineerde contact heeft met de buitenwereld. Bij een ritje naar de rechtbank is er sprake van twee keer visitatie, bij het verlaten van de bajes en bij terugkeer. Naar het ziekenhuis? Twee keer visitatie. De jongens worden ook twee keer gevisiteerd als ze er voor kiezen hun familie zonder glaswand te ontvangen. Bij familie mag alleen een hand worden gegeven, meer niet. Bij advocatenbezoek hetzelfde verhaal.

André Seebregts: 'Maar er zijn meer aspecten die belastend zijn in het kader van de privacy.' Zo hangen er, behalve in de cel van de gedetineerde, overal camera's en microfoons. Dat betekent dat alles wat deze jongens zeggen tegen elkaar en/of tegen het personeel, bijvoorbeeld bij sport of recreatie, wordt opgenomen. En dat geldt ook voor bezoek en de telefoongesprekken die worden gevoerd. Vrouw en kinderen omhelzen is er niet bij. Als je bereid bent je te laten visiteren, mag je ze een hand geven. Bezoek mag een keer per week. Althans als de bezoekers door de screening komen. Als een bezoeker verslaafd is, of is geweest, een strafblad heeft, verdacht is (of is geweest) van het begrip 'terrorisme' dan wordt het al erg moeilijk. Billen met zo iemand mag ook niet. 'Het is de vraag,' zegt André Seebregts, 'of Nederland met dit regime voldoet aan de minimum eisen die het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens stelt.'

Advocaat André Seebregts: 'De jongens hebben het gevoel dat de visitaties speciaal bedoeld zijn om hen te vernederen.'

Marcel Heuvelmans,
 oud politiemans en
 ruim 20 jaar
 strafrechtadvocaat.

Heuvelmans Advocaten
 Burg. van Rijsingel 15
 5913 AN Venlo
 Tel. 077 39 82 100
 Fax 077 35 13 166
 www.heuvelmansadvocaten.nl

Een kunstwerk, tekening,
 songtekst of gedicht
 gemaakt?
 Stuur het op naar Bonjo.
 Een grote kans dat het in
 de krant komt.

Postbus 10109
 1001 EC Amsterdam

Van der Biezen
 Advocaten mailt ook
 naar gedetineerden
 vraag in jouw PI naar
email prisoner